

סיכום ספר במדבר – לשימוש פרטי ולתלמידים

מתוך האתר של מאיר אביטן www.meir-avitan.co.il

פרק לו'

חשיבם של בני שבט מנשה ממשפחות בני יוסף בעקבות נחלת בנות צלפחד

טענת בני שבט מנשה: אם אחת (או יותר) מבנות צלפחד תינשא/נה לבן שבט אחר תעבור נחלה זו לבן אותו שבט ותגרע מנחלת שבטנו, ולא תחזור הנחלה אף בשנת היובל.

תשובת משה לבנות צלפחד: בנות צלפחד צריכות להינשא למי שהן רוצות, אך מתוך בני שבטן כדי שלא תעבור נחלה משבט לשבט.

תשובת משה לכל ישראל: כל בת יורשת נחלה, מכל שבט שהוא, צריכה להינשא לבן שבטו כדי שהנחלות יישארו בידי השבט שקבל אותן.

משה מדגיש פעמיים את חשיבות הישארות הנחלות בתוך השבטים להן ניתנו ואי מעבר נחלה משבט לשבט: "ולא תסוב נחלה לבני ישראל ממטה אל מטה כי איש בנחלת מטה אבותיו ידבקו בני ישראל" (ז'). "ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר כי איש בנחלתו ידבקו מטות בני ישראל" (ט').

קיום הציווי ע"י בנות צלפחד: בנות צלפחד נישאו לבני דודיהן לנשים ונחלתן נשארה בתוך שבטן.

על הדמיון בין פניית בנות צלפחד לפניית ראשי האבות למשפחות בני יוסף – ראה טבלה מצורפת.

פרק לו'	שאלה	תשובה
1 לו טענת בני יוסף (שבט מנשה) לגבי נחלתם	עיינ במדבר ל"ו. איזו הגבלה הוטלה על בנות צלפחד כדי שיוכלו לקבל את נחלת אביהן ובעקבות איזו טענה הוטלה הגבלה זו?	א. ההגבלה שהוטלה על בנות צלפחד היא שעליהן להינשא רק לבני שבטן: "אך למשפחת מטה אביהם תהיינה לנשים", כדי שהנחלה שקבלו לא תעבור עם נישואיהן לידי שבט אחר, שכן בני יוסף חששו שאם אחת הבנות תינשא לבן שבט אחר יעבור חלק מנחלת צלפחד לשבט אחר ויגרע חלקם. ב.
2 לו טענת בני יוסף (שבט מנשה) לגבי נחלתם	א. מה רצו ראשי האבות ממשפחות בני יוסף לומר בדבריהם על שנת היובל? היעזר ברש"י לפסוק ד'. ב. ציין שני מקורות בהם מסופר על קיום הציווי של משה ע"י בנות צלפחד ועל קיום ציווי ה' לתת נחלה לבנות צלפחד ע"י משה.	ראשי האבות למשפחות בני יוסף הוסיפו, שאם תינשאנה בנות צלפחד לבני שבט אחר, לא תחזור הנחלה לשבטם אפילו בשנת היובל (שכן כשמוכרים קרקע היא חוזרת ביובל, אך לא כך בקרקע שעברה בירושה). ב. כאן – במדבר ל"ו, י' – י"ב: בנות צלפחד נישאו לבני דודיהן לנשים, וכך נשארה נחלתן בתוך נחלת שבטן. יהושע י"ז, ג' – ו': בנות צלפחד קבלו נחלה כפי שנפסק בעניינן (ובעניין בת יורשת נחלה בכלל).
שאלות כלליות		
1	כתוב במשפט אחד מה אירע בכל אחד מהמקומות הבאים: קברות התאוה, נחל אשכול, שיטים, הר ההר, הר העברים, ערבות מואב.	קברות התאוה – האספסוף ובעקבותיו בני ישראל התאוו לבשר ולמאכלים שאכלו במצרים והתלוננו על המן (במדבר י"א). נחל אשכול – המרגלים הביאו משם אשכול ענבים שאותו נשאו במוט בשניים, ומן הרימונים ומן התאנים (במדבר י"ג, כג). הר ההר – מות אהרן (במדבר כ'). שיטים – ישראל זנו אל בנות מואב וחטאו גם בע"ז (במדבר כ"ה).

סיכום ספר במדבר – לשימוש פרטי ולתלמידים

מתוך האתר של מאיר אביטן www.meir-avitan.co.il

<p>הר העברים – ה' אמר למשה לעלות אל הר העברים ולראות משם את הארץ שנתן לבני ישראל לפני מותו (במד' כ"ז, יב–יג). ערבות מואב – מפקד ישראל והלויים (במדבר כ"ו), מצוות שונות שניתנו לישראל לפני כניסתם לארץ.</p>		
<p>מעשר מן המעשר – תרומת מעשר הניתנת לכהן (י"ח, כו). פרה אדומה – לעשות ממנה מי חטאת להזיה על טמא מת (י"ט, ב). מי המרים המאורים – להשקות את האשה הסוטה (ה', יח). פטר רחם באדם – לפדותו בחמישה סלעים (י"ח, טו). כלי המשכן בשעת נסיעה – לפני נסיעה יכסו אותם הכהנים, ובשעת נסיעה ישאו אותם בני קהת. המנורה – תיעשה מקשה אחת ונרותיה יאירו, שלושה מכל צד, אל מול פני הנר האמצעי.</p>	<p>2 ציין בקצרה מה מצווה התורה לעשות עם כל אחד מהפריטים הבאים: מעשר מן המעשר, פרה אדומה, מים המרים המאורים, פטר רחם באדם, כלי המשכן בשעת נסיעה, המנורה.</p>	
<p>1. "כל חלב יצהר" וגו' – במדבר י"ח, יב – ממתנות כהונה. 2. "ולא תקחו כופר לנפש רוצח" – במדבר ל"ה, לא – אדם שרצח במזיד לא יכול להמיר את עונש המוות המגיע לו בתשלום כסף. 3. "והיו לך למקרא העדה" וגו' – במדבר י', ב – החצוצרות משמשות לכמה דברים: למקרא העדה, להודעה על התחלת נסיעה, למקרא הנשיאים ובשעת מלחמה. בין הקריאות השונות מבחינים ע"פ סוג התקיעות ומספרן. 4. "ונתנו ללויים" וגו' – במדבר ל"ה, ב – ישראל נצטוו לתת מתוך נחלתם ערים ללויים. (סה"כ מקבלים הלויים 48 ערים).</p>	<p>3 כתוב מה מצווה התורה בכל אחד מהביטויים שלפניך. היעזר בפירוש רש"י. 1. "כל חלב יצהר... ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתם" 2. "ולא תקחו כופר לנפש רוצח" 3. "והיו לך למקרא העדה ולמסע המחנות" 4. "ונתנו ללויים מנחלת אחוזתם ערים לשבת"</p>	
<p>מצוות לשעה: מפקדים, חנייה ונסיעה, תפקידי הלויים. מצוות לדורות: שלוח המצורע (פרק ה'), דיני סוטה (פרק ה'), פסח שני (פרק ט'), הפרשת חלה (פרק ט"ו), ציצית (פרק ט"ו), נדרים (פרק ל'), ערי מקלט (פרק ל"ה).</p>	<p>4 ציין שלושה עניינים לשעה ושלוש מצוות לדורות שנאמרו בספר במדבר.</p>	